

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

92 - యుద్ధకాండ ద్వివినవతితమః సర్గః

// రావణిశస్త్రహతచికిత్సా //

రుభిరక్లిన్నగాత్రస్తు లక్ష్మణః శుభలక్ష్మణః |

బభూవ హృష్టస్తం హత్యా శక్రజేతారమాహవే || 1 ||

తతః స జాంబవంతం చ హనుమంతం చ వీర్యవాన్ |

సన్నిహత్య మహాతేజాస్తాంశ్చ సర్వాన్వనాకసః || 2 ||

ఆజగామ తతస్తీవ్రం యత్ర సుగ్రీవరాఘవౌ |

విభీషణమవష్టభ్య హనుమంతం చ లక్ష్మణః || 3 ||

తతో రామమభిక్రమ్య సౌమిత్రిరభివాద్య చ |

తస్థౌ భ్రాతృసమీపస్థ ఇంద్రస్యేవ బృహస్పతిః || 4 ||

నిష్టనన్నివ చాగమ్య రాఘవాయ మహాత్మనే |

ఆచచక్షే తదా వీరో ఘోరమింద్రజితో వధమ్ || 5 ||

రావణేస్తు శిరశ్శిన్నం లక్ష్మణేన మహాత్మనా |

న్యవేదయత రామాయ తదా హృష్టో విభీషణః || 6 ||

శ్రుత్వైతత్తు మహావీర్యో లక్ష్మణేనేంద్రజిద్వధమ్ |

ప్రహర్షమతులం లేభే రామో వాక్యమువాచ హ || 7 ||

సాధు లక్ష్మణ తుష్టోఽస్తి కర్తృణా సుకృతం కృతమ్ |

రావణేర్హి వినాశేన జితమిత్యుపధారయ || 8 ||

స తం శిరస్సుపాఘ్రాయ లక్ష్మణం లక్ష్మివర్ధనమ్ |

లజ్జమానం బలాత్స్నేహదంకమారోప్య వీర్యవాన్ || 9 ||

ఉపవేశ్య తముత్సంగే పరిష్పజ్యావపీడితమ్ |

భ్రాతరం లక్ష్మణం స్నిగ్ధం పునఃపునరుదైక్షత || 10 ||

శల్యసంపీడితం శస్త్రం నిఃశ్వసంతం తు లక్ష్మణమ్ |

రామస్తు దుఃఖసంతప్తస్తదా నిశ్వసితో భృశమ్ || 11 ||

మూర్ఛ్చి చైనముపాఘ్రాయ భూయః సంస్పృశ్య చ త్వరన్ |

ఉవాచ లక్ష్మణం వాక్యమాశ్వస్య పురుషర్షభః || 12 ||

కృతం పరమకల్యాణం కర్త దుష్కరకర్తృణా |

అద్య మన్యే హతే పుత్రే రావణం నిహతం యుధి || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

92 - యుద్ధకాండ ద్వివినవతితమః సర్గః

అద్యాహం విజయీ శత్రో హతే తస్మిన్ దురాత్మని |
రావణస్య నృశంసస్య దిష్ట్యా వీర త్వయా రణే || 14 ||
భిన్నో హి దక్షిణో బాహుః స హి తస్య వ్యపాశ్రయః |
విభీషణహనూమద్భ్యాం కృతం కర్తృ మహద్రణే || 15 ||
అహోరాత్రైస్త్రిభిర్వీరః కథంచద్వినిపాతితః |
నిరమితః కృతోఽస్త్వద్య నిర్యాస్యతి హి రావణః || 16 ||
బలవ్యూహేన మహతా శ్రుత్వా పుత్రం నిపాతితమ్ |
తం పుత్రవధసంతప్తం నిర్యాంతం రాక్షసాధిపమ్ || 17 ||
బలేనావృత్య మహతా నిహనిష్యామి దుర్జయమ్ |
త్వయా లక్ష్మణ నాథేన సీతా చ పృథివీ చ మే || 18 ||
న దుష్పాపా హతే త్వద్య శక్రజేతరి చాహవే |
స తం భ్రాతరమాశ్వాస్య పరిష్పజ్య చ రాఘవః || 19 ||
రామః సుషేణం ముదితః సమాభాష్యేదమబ్రవీత్ |
సశల్యోఽయం మహాప్రాజ్ఞ సౌమిత్రిత్కతవత్సలః || 20 ||
యథా భవతి సుస్వస్థస్తథా త్వం సముపాచర |
విశల్యః క్రియతాం క్షిప్రం సౌమిత్రిః సవిభీషణః || 21 ||
ఋక్షవానరసైన్యానాం శూరాణాం ద్రుమయోధినామ్ |
యే చాప్యన్యేఽత్ర యుధ్యంతి సశల్యా వ్రణినస్తథా || 22 ||
తేఽపి సర్వే ప్రయత్నేన క్రియంతాం సుఖినస్త్వయా |
ఏవముక్తస్తు రామేణ మహాత్మా హరియాథపః || 23 ||
లక్ష్మణాయ దదౌ నస్తః సుషేణః పరమౌషధిమ్ |
స తస్యా గంధమాఘ్రాయ విశల్యః సమపద్యత || 24 ||
తథా నిర్వేదనశ్చైవ సంరూఢవ్రణ ఏవ చ |
విభీషణముఖానాం చ సుహృదాం రాఘవాజ్ఞయా || 25 ||
సర్వవానరముఖ్యానాం చికిత్సాం స తదాఽకరోత్ |
తతః ప్రకృతిమాపన్నో హృతశల్యో గతవ్యథః |
సౌమిత్రిర్బుధితస్తత్ర క్షణేన విగతజ్వరః || 26 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

92 - యుద్ధకాండ ద్వి నవతితమః సర్గః

తథైవ రామః ప్లవగాభిపస్తదా
విభీషణశ్చర్మపతిశ్చ జాంబవాన్ |
అవేక్ష్య సౌమిత్రిమరోగముత్థితం
ముదా ససైన్యాః సుచిరం జహర్షిరే || 27 ||

అపూజయత్కర్మ స లక్ష్మణస్య సుదుష్కరం దాశరథిర్మహాత్మా |
హృష్టా బభూవుర్యుధి యూథపేంద్రా నిపాతితం శక్రజితం నిశమ్య || 28 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ద్వి నవతితమః
సర్గః || 92 ||

www.sanatanadharm.com